

Σὺν Θεῷ!

DISPUTATIO ACADEMICA,
DE
MONARCHIA
PAPALI,

Quam

Datâ, ab Ampliss Facult. Philosoph.

Veniâ

SUB PRÆSIDIO,

Viri Clarissimi,

Dⁿ. M. JOH. BERNH.
MINISTER

Phil. Praet. & Hist. Prof. Ord:

*Candido bonorum iudicio modestè
offert,*

ISRAEL J. STECKSENIUS.

Westro-Bothniensis.

Ad diem 14 Aprilis anni 1700.

In Auditorio Maximo.

ABOÆ,

Exc. Jo. Wallius.

Reverendissimo in CHRISTO,

Patri ac Domino,

DN. JULIO MI- CRANDRO,

S.S. Theol. DOCTORI Celeberrimo, Re-
gionum Septentrionalium in Occidente
SUPERINTENDENTI Eminentissimo, Con-
sistorii Hernosandensis PRÆSIDI Amplis-
simo, Regii Gymnasii & Scholarum, qvæ
ibi sunt, EPHORO Magnifico; Patrono &
Mæcenati nostro maximo, qvovis prom-
ptissimi obsequii & reverentiæ cul-
tu submissè, æternum su-
spiciendo.

plur. Reverendo nec non Clarissimo,

DN. M. CHRISTOPH. ANZENIO,
Eccles. in Pithœå PastorI Laudatissimo, Districtus
eiusdem Præposito Adcuratissimo, ut antea
PræceptorI & BenefactorI Optimo, ita & nunc
PromotorI submissa veneratione ju-
giter colendo.

SALUTEM, OBSEQVIA

*Consultissimo & longo rerum usu, multaque
peritiâ Prudentissimo Viro,*

**DN. LAURENTIO
WILSTADIO,**

*In celebri Finl. metropoli, Aboa,
CONSULI Justitiario & Primario Spectatissimo,
Nutrio, Benefactori & Patrono meo propen-
sissimo, summô honore & quovis officiorum
cultu, indesinenter prosequendo.*

*Plurimum Reverendo & Clarissimo,
DN. M. NICOLAO BUSCHERO,
Pastori in Skidlesteå meritissimo, Territorii
Australis in Westro-Bothnia Præposito gra-
vissimo, Promotori meo certissimo, æta-
tem venerando.*

*Insigni claritate, multaque veneratione & do-
ctrinâ conspicuis Viris atque Dominis,
DN. DN. M. M. Regii Gymnasii
Hernosandensis LECTORIBUS laudatissimis, Con-
sistorii ejusdem ASSESSORIBUS gravissimis & æ-
quissimis, ut ante quatvor annos PRÆCEPTORIBUS
fidelissimis, ita nunc PROMOTORIBUS, omni
pietatis & reverentiae zelo, nunquam
non magni faciendis.*

ET OFFICIA !!!

Vulgari fertur proverbio,
quemque suæ fortunæ esse
fabrum; cui quamvis
estato, sua constare
possit fides, hoc tamen certum est,
quod periculorum, & non sine in-
signi, ne dicam, totali veritatis ja-
ctura cessurum, adiret discrimen,
nisi plurima aliunde accederent
adminicula, quorum satellitio cir-
cumdatum, suam dignitatem tu-
tari conservavit. Mihi quidem, quam
quam adhuc parum, aut nihil, ex-
peditum, huc tamen progrediendi
via nunquam patuisset, nisi favor
& beneficia vestra grandia, eam
aperuisserent, meque, inde a pue-
ro, malignâ pressum fortunâ, ere-
xissent & quasi manu duxissent.
Proinde, omnem meam fortunam,
omnes-

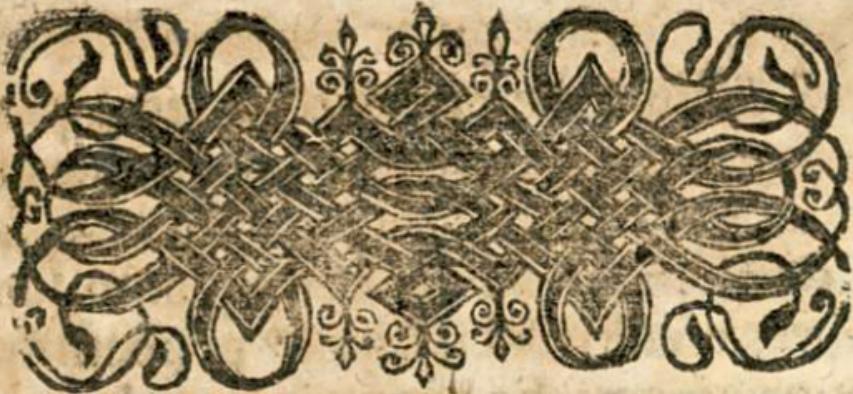
omnesque progressus, VOBIS, de-
beri, ab eo tempore didici, qvo,
beneficiorum vestrorum magni-
tudinem sentire, mihi contigit. Pa-
timini, ergo, Reverendissime Domine
Præful, vosqve Patroni & Promotores
summi, me, levissimum hocce mu-
nus chartaceum, tanquam gratissi-
mi animi & perpetuæ devotionis
tesseram, ante pedes vestros ita de-
ponere, ut simul veniam & fiduci-
am, ulterius mihi polliceri possim,
confugiendi ad vos in omni necessi-
tate, ceu ad unicum ferè, proximè
Deum, asylum. Interim, ad idem
Cœlestē Numen: humilimas, ex
devoti pectoris intimo recessu, pro
Vesta incolumitate, preces effun-
dere, non cessabo, velit illud, Revere-
rendissimam Vestram Dignitatem, nec
non VOS omnes & singulos, Patroni

Ma-

Magni, in Patriæ commodum &
ornamentum, Ecclesiæ salutem,
Rei publicæ & literariæ præcipue e-
molumenntum, celeberr: & hone-
stissimarum familiarum solatium,
omnium autem nostrum decus, Musis
qvoqve litantium tandem certissi-
mum refrigerium, qvam diutissimè
& felicissimè, omnigenâ suâ bene-
dictione beare, cælitusqve coro-
nare : ita vovet,

Reverendissimæ Vestræ Dignitatis,
Vestrorumq Amplissimerum Novinum,

Humilimus ciens & culeos
Ifr: Stecksenius.

THES. I.

Tllam, proh dolor! consuetudinem impiam, & savissimi ordinis fœdissimam introduxit *atragias*, lapsus primi mortalis, ut ii homines, quos optimo fini & saluti quasi orbis destinavit divina sapientia, in procacissimam morum proterviam maximè abire consvererint: Unde regna & Respl. multis conspicuæ lustris & seculis non raro pessum ivere, seditionibus, tumultibus & lanienis horrendis concussæ & miserrimè vexatae. Nullus quippe à DEO status adeo sanctus institutus est, qvin passim, tanquam ex perenni lonte, vitia inde scaturierint; & quod magis est, nequitia, specioso aliqu-

A

jus

ius Sanctimoniaz praetextu & larva propinata, longe fortius simplices & incautos laedere solet, tantoque altiores in sera posteritate radices agit, quanto sanctiores crediti sunt illi, quib⁹ primam debet originem. Et quamvis singulatempora sua habuerint vitia, nec ulla inventa sit ætas, nullaque humanæ vitæ pars, quæ furialis improbitatis rabiem non fenserit, vel cui malorum immunitatem sibi polliceri in promptu fuerit, tamen, si oculos & animum intendamus in præsentem jam mundi statum, de hinc temporibus nos conqueri nullus certè mirabitur. Prædixit Apostolus novissimorum dierum pravitatem his verbis: *in novissimis diebus instabunt καιροὶ καλεμί: i.e. tempora difficultia, molesta & incommoda, nempe si ulla antea vitia latere potuerint, tū impetu & collatis quasi viribus erumpent nullis amplius obstatulis reprimenda.* Unde etiam Cyprianus, *Jenisse, inquit, jam mundum, nec illis stare viribus quibus antea steterat.* Hinc increbuerunt quoque doctorum virorum

extra Ecclesiam querelæ, quibus & le-
nium, & feculentos sui seculi mores de-
plorarunt. Sic enim Horat: *Damnoſa quid
non imminuit dies? etas parentum pejor avis
zulit nos nequiores, mox datus progeniem
vitioſorem.* Quod si ullo, certè nostro Se-
culo, apparuit vitiosa illa progenies, in
quo tot sunt homiū propudia, quot
sunt vitæ genera & instituta. In religio-
ne omnia debebant esse sacra, gravia &
decora, canonī sacrarum literarum con-
formia, & ad excitandam veram pietä-
tem composita: sed videas apud pleros-
que, quibus antiquissimæ Ecclesiæ fides,
cultusque sordent, mera deliria. In re-
bus civilibus periit antiqua fides, expi-
ravit pristina Sinceritas, exulavitque
svavissimæ probitatis vigor. Novi sunt
hominum mores, novæ leges, novaque
mortalium avcupia, in quibus, sub plau-
ſibili sapientiæ specie, multa concurrunt
deliramenta, quibus simpliciores, tan-
quam per transennam decipiuntur, &
a rectitudinis tramite deducuntur. Hæc
qvæ jam, forte à scopo nimis remora,

dicta sunt instar proœmii, ideo præmictere voluimus, ut ostendatur, quantum ingravescens mundi senectus à priscom temporum sinceritate degeneraverit, nobisque proclivior pandatur via ad ipsam materiam ituris, quam nobis proposuimus simpliciter pro modulo ingenii adumbrare.

THES. II.

Et ne nobis defuisse videamur, paulisper hic subsistendum & ad ipsam inscriptionem respiciendum. Quod itaque titulum, quem frontispicium disputationis nostræ exhibet, attinet, operosam in eodem commorationem collocare non interesse putamus, cum notabili obscuritatis difficultate non laboret, quin primo possit intuitu iis, quibus vocabula tantum sunt nota, planum sui insinuare conceptum: descendit enim vox Monarchiæ à græco vocabulo μὸνος qvod significat solum & ἄρχη latine imperium, notatque vi vocis nihil aliud, quam summanam potestatem in uno, qui jure imperat, vel

injuria (a) Missis jam aliis, qvæ circa
hanc vocem observare solent Politici,
generalem ejus significationem nostram
facimus, eujus formale & genuinam ac-
ceptionem nobis allata sicut definitio.
Neque alterum in inscriptione addi-
ctum vocabulum sollicitam requirere di-
lucidationem existimamus, cum longa-
& frequenti sui usurpatione, nemini non
notum sit. Qua originationem volunt
quidam hoc vocabulum esse Hebræum,
dictumque à voce inversa, bisque repe-
titâ בָּבֶן quod significat Patrem. Alii autē
dicunt illud natales suos debere Græcis
& idem esse ac πάππαν quod etiam pa-
trem denotat, ficto nomine à fono; in-
fantes enim, qvibus non dum lingua in
sermones firmiter edendos composta
est, hoc plerumque nomine suos com-
pellant genitores. Alii iterum conten-
dunt Papam esse Patrem patriæ, com-
positum nimirum ex prima syllaba u-
teriusquæ vocis. Quidam etiam dici a-
mant à papis seu papillis, quod scilicet ex

A 3

Papa

Papa lac fidei (potius venenum fidei)
sugendum. Neque desunt qui ab interj:
pape illud derivant; rationem Erymolo-
giæ hanc tradunt, quod audito nomi-
ne Papæ, quis in admirationem rapi-
atur. Hæc & similia, qualiacunque sint,
parum nos movent, modo probè ob-
servemus, nomen hoc non aliquot
ab hinc annis, sed ab ipso ferè Christi-
anismi exordio transmissum, primo o-
mnibus Episcopis fuisse commune; &
quidem si rem ipsam spectemus, satis
appositè, tanquam Patribus spiritualibus
suum auditorem. Cum autem dein-
de, in synodis provincialibus aliquis, qui
vel ejus esset Episcopus civitatis, vel alia
de causa, tanquam Magister collegii,
non quia majori esset instructus potesta-
te, sed solummodo propter ordinem ser-
vandum, principem inter cœteros lo-
cum obtinebat, dictus est Papa, πρώτος,
Metropolita, Archiepiscopus &c. Unde
Pontifex Romanus non habet cur solus
hoc titulo præ reliquis Episcopis omni-
bus, quasi ipse solus Patris loco colen-

dus

dus esset, triumphet & superbiat. Sed quod spe euangelicas institutum est, summam invexit auctoritas, quando Episcopi Romani ambitioso Spiritu turgidi, virgulam censoriam in ceteros Episcopos sumere non erubuerunt, tum factum est, ut dignitatem & ipsum securum sit nomen.

THES. III.

Postulante sic Methodi regere instituenda lege: quam nobis praescripsere erudit, haud sinistram nos insistere viam autemnamus, si digito ad fontem intento, ab ipsis Monarchiae Papalis incunabulis quasi & origine ordiamur. Et cum in Pontificatu vanitas commentorum tantam jam dudum effecerit bonarum mentium Solitudinem & silentium, ut verbo Dei (quod tamen ratio & norma vitae nobis instituenda merito esset) posthabito & neglecto, ridiculis quibusvis & nulla attentione dignis traditionibus, aeternam suam salutem concredere audeant; quos improbitas inde contracta eo dementiae adagit, ut ineptias suas, callo semel obdecto, svadente an dissvadente rationis di-

Etamine, parum credo solliciti, magno probare & defensare nisi allaborent tanto minoris, inquam, est admirationis, quod varia figmenta, ab ejusmodi hominibus quos in meram fallaciam compositos optimè constat, profecta, potius quam sinceram antiquitatem de origine potestatis Papalis audiant, dum modo ipsi, quorum interest, aliquam inde laorentur utilitatem, qvā & nequitiam, nescio cuius probitatis velamine tegant, & desideria sua nemini hoc modo suspecta impleant. Summam itaque hanc potentiam, a Deo, & piis Imperatoribus in Apostolorum successores, Papas scilicet Romanos collatam esse non solum tradunt, Sed & imperitæ plebi ceu fidei articulum, cum severissima, dilpendii æternæ salutis. si aliter sentiant, comminatione, miserrime obtrudunt (b) Ad stabiliendam hanc suam assertionem, geminum dicunt gladium, majestatem duplcem, nimirum Ecclesiasticam & Politicam indigitandem, à Christo Petro

con-

(b) Luc. Ostiand. Hist. Eccl. in Sec. 16. p. m. 201.

concessum, (c) occasione forte verborum
 ansam rapientes, quæ habentur apud
 Luc: os: (d) Hæc Christi promissio, tribus
 primis seculis, propter durissimam per-
 secutionem & tyrannidem, quâ Ecclesia,
 intercluso illo tempore, à sævientibus
 Ethnicorum Regibus, jugiter pressa &
 infestata est, suam attingere impletio-
 nem nequibat, qvare Constantinus Ma-
 gnus, Romæ, Summo rerum arbitrio
 potitus, afflictum Ecclesiæ statum tran-
 quillitati restituit. Qvippe horrenda
 (ut dicunt) leprâ percussum, medicis
 suis mandatum dederat, ut balneum sibi
 puerorum langvine pararent; cum il-
 li per quietem oblati sunt Apostoli Pe-
 trus & Paulus, qui eum à proposito de-
 terentes, ad Sylvestrum in monte Sora-
 ste delitescentem, à quo eriam, nomine
 Christianæ religioni dato, sanatus rediit,
 alegarunt. Cui deinde & nomine e-
 jus omnibus successoribus largissima il-
 la donatio (potestas papalis) obtigit. U-
 beriorem hujus rei tractationem qui de-
 siderat, consulere potest Francis. Alb. (e)

B

Th.

(c) ib. p. easd. (d) c. 22. 38. (e) in dn. Pap. p.m. 19.

Hæc utut illis videantur speciosa, difficultia tamen sunt aliis persvalu, quibus mens adeo læva non est, quicq; animū in ejusmodi superstitionum & fabularum præjudicia minimè habent sequacem; cum non modo fida antiquitas, hac de re nos faciat dubitare, verum etiam ipsa divina oracula, alia longè svadeant. Et quamvis (quo tamen nihil minus) uti jam exposita est, ita res sese haberet, mirabile nihilominus est, quā fronte Sylvester illam liberalitatem sibi applicare potuerit, cum haud ignoraret, munus sibi à Christo injunctum, non admittere talia negotia secularia; Servator enim noster non obscurè Apostolis, & hi iterum suis successoribus, tam vita, quam doctrina limites officii, ultra quos progrediendum non erat, posuerunt (f) scilicet, ut superciliosè & spernente oculo delibantes hæcce terrena, unicè & toto pectore, propagando Christi regno in-

(f) *Luc. 22. 25. cap. cap. 8. 4. Job 18. 36. cap. 20. 21. 2 Cor. 10: v. 4. Act. 3. 6. Matth. 8. 20.*

incumberent. Deinde, inter omnes fide dignos Auctores, qui res gestas Constantini Magni literis mandaverant, altū inventimus silentium de ista liberali donatione; qui potius has regiones, filiis Constantini M. divisione hæreditariā in possessionem cessisse, uno ore testantur. Imo Platina Historicus Pontificius (g) in qua illa donatio consistebat, plus latit exponit. Verba illius hæc sunt: *Nam & Pontificibus diadema aureum distinctum gemmis concedebat, quod quidem Sylvester aspernatus, tam quod religioso capiti minimè conveniens: pterygia mitra & candida, tantummodo contentus fuit.* Permotus autem Constantinus Sanctitate Sylvestri, Ecclesiam in urbe Roma Condidit in hortis equitii non longe à thermis Domitianis, quæ titulum equitii usque ad tempora Dalmati præ se ferebat. *Cui quidem Ecclesia Imperator munificus hæc etiam dona prestitit: patenam argenteam librarum viginti: Scyphos duos viginti librarum: calicem aureum duarum librarum. &c.* Si cui jam lubet hæcce,

B 2

ver-

(g) in vita Sylvest.

verba conferre cum illis, qvæ in breviario Romano, de Constantini donatiōne, nunc temporis, Summâ cum jactatione circumferuntur, immensum quantum discrepabunt! hie paucorum vaſorum fit mentio, ibi vero Roma cum tota Italia, cunctisq; in occidente adjacentibus provinciis crepatur (h) hic recufatur aureum diadema, qvasi religioso capiti non conveniens, sed ibi sceptrum regium illi non fatis est. Possent quidem innumera hic, in illam sententiam deſtruendam, argumenta adferri, qvæ omnia jam brevitas, qvam nobis proponimus excludit. Lectorem autem ad alios, qvi eorum ſibi copiam facere poſſunt, remittimus. (i)

THES. V.

Nositaq; frivola illa ſententiā rejecta & tanquam monſtrola proſcripta, praeuenientem Scripturam & Summorū viro-

(h) Carion: Chron p. m. 263. (i) Luc. Oſt. and. Hist. Eeel. Cent: 4. lib: 1. cap. 38. p. m. 374. Car. Ch. p. m. 262. Franc. Alb. p. 33. Sleid. f. m. 136. Guil. Barcl. de potest. Papa.

rorum auctoritatem secuti, dicere non
veremur, potestatem eam, quam impen-
se sibi gratulatur Papa Romanus divi-
nitus concessam, neque divino neque
humano jure ipsi competere. Salvator
enim hinc discessurus, non mundana re-
gna suis Apostolis reliquit, ut scilicet e-
orum fines & pomæria longè lateque
dilatarent atque extenderent, provin-
cias aliis ademptas sibi acquirerent, ac-
quisitas conservarent, successoribus tan-
dem tradendas, juxta versiculum non
minus ineptum, quam omni planè fun-
damento destitutum: *Petra dedit Petro, Pe-*
terus diadema Rodolpho. Sed ejus manda-
tum fuit, ut sedulam commodarent o-
peram prædicationi verbi, totoque co-
natu quærerent salutem animarum, ut
antea ostensum. Qvo etiam suo munere,
summâ cum diligentia & zelo eos fun-
ctos, Sacra nos abunde docent monu-
menta. Neque Apostolis demortuis, sta-
tim ab eorum vestigiis exorbitarunt
successores, sed qvo propior erat Eccle-
sia Apostolorum temporibus, eo purior
man-

mansit & à vitiis remotior. Plurimos enim Ecclesiarum Antistites, sibi ordine succedentes, teste scriptorum vetustate, summa vitae sanctimonia commendat, qui etiam læto martyrio doctrinam Christi consignarunt: Unde tempora sua, non terreno & civili dominio, sed potius variis tormentorum generibus notata, posteritatis memoriæ reliquerunt, quorum egregium sanè elogium videri potest apud Heideg: (k) Pace autem Ecclesiis per Constantinum M: redditâ, variisq;e privilegiis concessis, cœtus Christianorum, mirum in modum, incrementa quotidie capere cœpit, breviq;e numerus eorum adeo crevit, ut absq;e conventibus & Synodis, pura in omnibus terrarum locis religio, conservari non posse crederetur. Ideo diversa concilia à piis imperatorib; quib; Christianismi doctores frequentes interfuerant, conscripta sunt. In his summa data est opera, ut unanimis omnium consensus, puritasque doctrinæ in religio-

(k) Hist. Pap. p. 13.

gione stabiliretur, hæreles validè pro-
 fligarentur, nec non schismatici, offâ
 ori injectâ, in officium redigerentur. Et
 qvamvis tempore Apostolorum, ante-
 qvam diaboli instinctu, *studia in religio-*
ne fierent, gradus Episcoporum & Pres-
 byterorum non fuisse distinctos satis su-
 perque constet (l) Cum tamen postea
 in Schismatis remedium, qvidam ex
 Presbyteris eligerentur, qvi ad excel-
 lentiorem dignitatis gradum evecti, E-
 piscoli appellabantur, ut ordinationis
 munere à cæteris differrent (m). Ita eti-
 am hic pio sanè instituto decretum est,
 ut certis Ecclesiis certi præficerentur
 Episci, qvi diligentem earum curam
 agerent, decentem procurarent ibi or-
 dinem, nutantesq; Ecclesiæ res, si alicu-
 bi animadverterent, ad normam & re-
 norem Scripturarum erigerent atq; re-
 staurarent. Præcipuè autem in Synodo
 Nicena, mandato Constantini M: cura
 Ec-

(l) I. Pet. 5. 1. & 2. Phil. 1. 1. 1. Tim. 1. 14.
 Tit. 1. 5. (m) Hieron: in Epist. ad Evag. &
 comment: ad Tit:

Ecclesiæ in Africa commissa est Episco-
po Alexandrino, Asiaticis Christianis
præpositus Episcopus Antiochiæ, ad
Romanum autem Episcopum, inspecti-
onem Ecclesiarum Romæ in circuitu
adjacentium, pertinere statutum est (n).
Quidam addunt quartum nempe Hie-
rosolymitanum (o).

THES. VI.

Verum cum Roma, tunc temporis fu-
erit summo in fastigio, & propter se-
dem Imperatoriam, antiquamque glo-
riam ab omnibus nationibus, magna-
cum veneratione salutaretur caput or-
bis; Constantinus Mag: ne suæ munifi-
centiæ & liberalitati qvid deesset, varia
templa, ædesqve cultui divino conse-
crandas, extrui curavit, qvas non so-
lum largissimo annuo proventu cumu-
lavit, sed & variis ornamentiis & donis
auxit, ut mirum non sit, hanc munificen-
tiam

(n) Osian. Hist. Eccl. Cent. 4. lib. 2. cap. 10.

Conc: Nic: art. 6. & Car. Ch. p. m. 582.

(o) Job. Micra. p. 287.

tiam qvodammodo ansam fuisse Pontificibus Romanis, spirandi ad illam dignitatem, qvam postea sibi arrogarunt. Neqve parum ad rem fecit, qvod approbante ipso Constantino Magno, in causis civilibus nonnunquam ad Episcopi Romani, auctoritatem appellatum sit. Accedebant & alia, nam Constantinus Magnus, Romæ adhuc subsistens, causas Episcoporum, ex dissitis locis ad se devolutas, Romano Episcopo dijudicandas, interdum concessit; ipsique aliartum provinciarum Episcopi, qvibus res in rixas abierat, ad eum, tanquam in Ecclesia præcelentem, lites qvandoq; detulerint: qvin & orientales Episcopi, ab Arianis pressi consilium & auxilium, ab eo, non raro nacti sunt: qvapropter etiam non cessavit, Ecclesiam suam, tanquam omnium primam, jactare & caput reliquarum compellare. Hinc jam factum est, ut singularis, præ reliquis, Episcopo Romano oblatus sit honor, dictusq; Episcopus primæ sedis, hactamen cum cautela, ut nullā jurisdictionem nihilq; unquam dominii, sibi

tribueret atqvè adjudicaret in cæteros Episcopos, (p) multo minus in Principes & Reges seculares. Sed hoc decrerum, posteri Pontifices observarunt perinde ac canis jejunitum, teste immoderata eorum moderna ambitione, qvâ omnes ferè verecundiæ fines supergressi, jam dicere non verentur: *Beati Petri successores cælo tantum debere innocentiam, ipsis vero quicquid ubiqꝫ fidelium est, esse subjectū* (q).

THES. VII.

Ex tantillo initio & levissimo fundamento, tota jam pendet machina dominii papalis, qvam Pontifices, fulcris undiqvè petitis (meris puta animi arbitriis) subnixam, tam firmo nunc collocarunt talo, ut vix ullo amplius ariete aut balista subverti posse videatur. Primus autem omnium erat Victor, decimus quintus à Lino Romanæ sedis Episcopus, qui Ecclesiis in oriente, ex suâ auctoritate, statuta arbitraria præscribere ausus est,

sed

(p) Conc: Cartb. 3. Can. 26. vid. Osiandr.
(q) Ernest. Hist. Eccl. p. 406.

sed huic strenue se opposuit Ireneus Polycarpi discipulus. (r) Ab illo tempore, sive ambitiosam luem statim non dum conceperant, non multo tamē inde conceptā, & jure veluti hæreditario propagatam, imis Pontificum Romanorum pectoribus, ceu in fomite insedisse, inficias ire nequimus; variæ autem res, conatui eorum resistentes, in flammam eam erumpere vetabant. Qva etiam tempestate reperti sunt! qui suam auctoritatem cæteris Ecclesiis contrudere voluerant, quos quidem non moverat, nullam sufficere posse, in proposito suo juvando, veritatem, sed non alia in promptu suppelleabile, ad componenda mendacia, unicum in tali angustia remedium, properarunt. Memorabile hujus rei Exemplum habemus in Zofino, qui Presbyterum quendam Ecclesiæ Siccensis, nomine Aparium, multis pollutum sceleribus, ideoquè non solum a suo Episcopo, sed etiam in publica synodo, communione privatum, indicta causa innocentem pronunciat & ad communionem admittit.

(r) Car. Chron. p.m. 582.

Cum

Cum vero intelligeret Africanos in concilium coire, alegat eo Faustinum Episcopum Potentinum cum duobus Presbyteris, datque illis in mandatum, ut Apiarium in communionem recipi, Sicensem vero Episcopum Urbanum, excommunicari juberent. Utque plus auctoritatis conciliaret Sedi Romanæ, & jus imponeret omnibus appellandi ad Papam Romanum, urgere eos jussit canonem concilii Niceni, quod hoc jus Romano Pontifici concessisset. Sed hæc Nova & absurdâ vila Sunt Afris, ideoque quæsivere Autographum, quem illi dubium habentes protulere. Quapropter necessè habebant inquirere apud Alexandrinam Ecclesiam, Antiochenam & Constantinopolitanam in archivis, Autographa synodi Nicenæ, sed nihil tali inventum, quo illa potestas & primatus Episcopo Romano concessus esset. Inter hæc moritur Zosinus, ejus autem Successores Bonifacium & Celestimum, gravissimè hujus mendacii expostularunt.

THES. VIII.

Tandem anno Christi 586. emersit ē ruderibus suis Johanes quidam, Constantinopolitanus Episcopus: hic, propter Constantinopolin, imperii sede potitam, & nunc cum ipsa Roma veluti dignitate certantem, tam altè extulit caput, ut ceu novæ Romæ Episcopus, Oecumenici Patriarchæ titulum sibi vendicarit; irrito tamen voto, obstantibus Pelagio Secundo & Gregorio Magno Romanis Episcopis. Hunc eundem verum fore AntiChristi procuratorem, ominatus est Gregorius Mag, ita enim ad illum in quadam sua Epistola Scribit. *Omnia quæ prædicta sunt, fiunt, Rex Superbiae (AntiChristus) prope est, & quod dicere nefas, Sacerdotum ei præparatur exercitus: quia cervice militant elationis, qui positi fuerant, ut ducatum præberent humilitatis (s)* Hic titulus universalis sive Summus, quem Pontifices Romani se perosos tunc simulabant, paulo post venalis factus est, commodo iatis emptore reperto Boni-

C;

facio

(s) lib. 4. ep. 32.

facio III. qui fuit secundus post Grego-
 rium Magnum, Romanæ Sedis Episco-
 pus, eidem post Sex tere mentes, de-
 functo Sabiniano, suffectus. Phocas e-
 nim, qvi anno reparatæ Salutis 602 (t)
 eo impietatis processit, ut Dominum lu-
 um Mauritium una cum liberis, miser-
 abili morte consumeret, videns se eā
 ob causam magno suorum odio, nec
 non præsentissimis periculis undique
 circumceptum, suæ consulturus saluti,
 utque Italiam, cæteris provinciis in oc-
 cidente, utpote Germania, Gallia, His-
 pania defientibus (u) in officio conti-
 neret, eidem Bonifacio Oecumenici E-
 piscoli titulum & jurisdictionem in or-
 bem Christianum concessit. Hoc, qvam
 grato sapore arriserit palato Bonifacii,
 nemo est qui non videt, cum scilicet lu-
 bens se offerret, quod omni expertierat
 voto, haud secum reputans, eo ipso Ro-
 manos Pontifices proprio qvasi jugula-
 tum iri gladio, qui hunc titulum (uni-
 versalem) jam olim profanum esse,

Sacri-

(t) Ernest. Hist. Eccl. 437. (u) Sleid. p. m. 182.

Sacrilegum & AntiChristianum (x) aperto sunt ore professi. Et si necessitas tum compulisset hunc Bonifacium redere rationem suæ auctoritatis, vix credo frontem ipsi statim adeo potuisse perire, quin faciem rubore ad hoc idem identidem perfudisset, & ore hæsitabundus semiclusso, quasi pulrem ferventem refrigerium expectantem continentem, verba pressisset. Sed ad propositum redeamus.

THES. IX.

Papali sic sede, maligno prorsus & infelici omine, ad illud dignitatis fastigium evectâ, qvid inde secuturum, nullus est qui non potest conjectare. Fortuna enim ut eodem diu vestigio consistere nequit, sed eos quibus indulget, vel altius plerūq; extollit, vel fortius deprimit, ita etiam hac in re suas non neglexit vices. Nam Pontifices, qui singulari, ut plurimi, astutiæ prædicti fuerant, non obscure & nunc subolfacere potuerunt, fatorum tabulas non dum sibi prælectas, sed dignitatem læto

(x) And. Hely. in suo AntiChr. Rom. p. 56.

læto auspicio cæptam, aliquo tandem
auctam fore civili imperio. Neq; defuere
illis prægnantes causæ hoc ipsum spe-
randi; nam sedes Imperatorum, jam Ro-
mâ Byzantium, quæ urbs postea dicta est
Constantinopolis à Constantino Magno,
translata, occasionem dederat variis ir-
ruptionibus & hostilibus innundationi-
bus, qvibus Italia deinde longo tempore,
ducentos, & qvod supra est, annos, presta
& afflîcta est, non solum à Gothorum &
Longobardorum Regibus, sed etiam sub
ipsis Exarchis, qui tanq; Imperatorū
vicarii ibi constituti, res Italiæ suo impe-
rio mirum in modum turbarunt, lace-
rarunt, & su[m]ā concluserunt angustiā.
Hoc, inquam, tempore, qvamquam Pon-
tificum Romanorum dignitas valdè erat
diminuta, ut vix multum discriminis tum
intercesserit inter illos & privati hominis
fortem; tamen, qvia videbant, ob inju-
stam dominandi rationem, cui Impera-
tores dederant Italiam subiectam, tandem
aliqvando fore, ut Italia, Imperio & non
servituti assveta, jugo cervicibus excusio,

Imperatoribus, obedientiam & famuli-
tum renunciaret; ideoq; non destitere
omnem mouere lapidem, qvomodo sim-
plicem plebem, Imperatoribus suis in-
fensam, in favorem suarum allicerent
partium. Nequè votum & exspectatio-
nem fefellit eventus, nam gratissima il-
lis occasio, desideriis suis ex parte faci-
endi tatis, oblata est, tempore Gregorii
secundi, cum Imperator Leo Isaurus de su-
perstitione imaginū veneratione edoctus,
edictum proposuit, quo eas deponi & si-
bi tradi jussit (y). Papa, vero, quam im-
pigrum & strenuum se præbuit opera-
rium in vinea sua, vel hinc plus satis
constare potest, quod excommunicatio-
ne Imperatoris non fuerit contentus,
Sed insuper plebeculam, alias etiam per-
fvasu facilem, & in superstitionis sensum
pronam, prohibueris tributis Imperato-
ri pendendis (z): Carolumque Martellum
Regem Galliæ, recenti, contra Saracenos
Galliam invadentes, victoria clarum, in
Italiam, adversus Imperatorem, si fastum

D

suum

(y) Ernest. H.E. p. 469, (z) Car. C. p. m. 381.

Iuum coroprimere tentaret, evocarit,
dignitatem illi offerens Consulatus oc-
cidentis (a).

THES. X.

Hæc & similia, quæ diutentarunt, & ten-
tata huc usque infecta relinqvere co-
acti sunt, latissima tandem sub Impera-
tore Constantino ejus nominis quinto,
se aperuit via perficiendi; Cum Astul-
phus penultimus Longobardoru Rex,
qui Exarchatum Ravennæ sibi rapuerat,
convertit etiam infesta in Romanos ar-
ma. Itaque Papa Stephanus secundus,
se & Romanos in libertatem vindicatu-
rus, opem Galliarum Regis Pipini, Ca-
roli Martelli filii, implorare necesse ha-
buit: qui etiam, induciis inter eos factis,
negotium composuit. Pipino autem do-
mum profecto, interversa pace, recru-
descit seditio, ideoque revocatus Pipi-
nus, Astulphum Italia expulit; Papæ, ve-
ro, universus Exarchatus Ravennæ, cum
Ducatu Spoleto & Beneventano, mul-
tisque aliis provinciis, quæ Imperatori
Constantinopolitani antea fuerant, sub

(a) idem p. 378. Ernest. p. 470.

nomine & emendato titulo donationis,
 & Patrimonii Petri (quo haec tenus pau-
 per Apostolus caruerat) datur. Hanc do-
 nationem, non solum confirmasse fertur,
 ejus filius Carolus Magnus (cum De-
 siderium ultimum Longobardorum Re-
 gem, res novare cupidum, gravi bello
 afflictum, in potestatem redegit) & ne-
 pos Ludovicos Pius, sed etiam magna
 ex parte auxisse; ita tamen, ut adhuc
 jus eligendi Pontifices & ordinandi A-
 postolicam sedem, penes Imperatores
 fuerit. (a) Sed quemadmodum avari-
 tia, nullo satiatur lucro, & hydropicis,
 quo plus sunt potae, plus sitiuntur aquae,
 ita etiam hoc ipso, non dum facta est
 meta cupidinis eorum, quin, cum primu-
 limis & avidis oculis, in illud ludere cæ-
 perunt, quomodo obedientia Imperato-
 rum exempti, absoluta suum firmarent
 thronum potentia; ad hoc autem mul-
 tiplici usi sunt fraude. Cum enim vi-
 debant, Imperatores in occidente, sibi
 tamquam divinis rerum dispensatoribus

D2

(sic)

(a) Job. Micrael: Synt: Hist: Eccl: l. 2. p. 282.

(si venia dicto, omne enim sinistrum
 iudicium de hoc vocabulo, exesse jube-
 mus) non parum esse devinctos, ideoque
 eorum audacia, quæ etiam alias nihil
 non machinata est, mirū in modum affur-
 gebat ; adeo ut in ordinatione Pontificis,
 auctoritas Imperatorū non solum con-
 temnisti statim cæperit. (c) sed etiam pau-
 lo post, à Papa Adriano, eo nomine se-
 cundo, decreto sancitum sit, dignitatem
 eorum, in constituendis Episcopis, pe-
 nitus esse excludendam. (d) Ut etiam
 (en artificium Satanæ) ordini clero,
 omnem anslam, studia sua interpellandi,
 sibique in hoc negotio refragandi, præ-
 scinderet idem Adrianus, convocat con-
 cilium Constantinopolitanū octavum, ad
 quod nullus admittitur, nisi qui auctori-
 tati Papæ Romani subscriberet, nomen-
 que suum in libello, ad hoc præparato,
 militiæ ejus daret. (e)

THES. XI.

Summâ autem rerum ad Germanos de-
 volutâ, nimia indulgentia, & facilitate
 (c) L. Os. H. E. sent. 9. pag. m. 491. Et Seqz.
 (d) idem p. 505. (e) pag. eadem; Ortho-

Othonis tertii tandem, factum est, ut Papa Gregorius quintus tulerit legem, videlicet, solis Germanis, licere Principem designare, qui Cæsar & Romanus Rex appellatus, eum demum Imperator & Augustus haberetur, secum Romanus Pontifex confirmasset. (f) hoc decreto, licet majestati Imperatorum multum detractum sit, eminentiæ autem Pontificum, robur additum insigne, nihilominus tamen, neque jam quiete potuerunt, sed nescio, quæ velata cupido incesserat animis eorum, sortem divinoeditam oraculo, quod, scilicet, filius perditionis effertur super omne dominium. implendi sum primum res suas restuisse aptata existimantium, si majestatem suam eo perducerent, ut Regibus & Imperatoribus secularibus, tanquam summi Dei vicarii, imperare, & ad numerum jussa dare possent. Ad hoc autem dignitatis fastigium, siquidem se pervenire non posse, haud ignorarent, nisi turbatis callide cunctis, Imperatores & re & animo exuerent. Ideoque cum Imperato-

(f) Platin. in vit. Greg. V.

ratores pristina sua iura, quæ Papæ fraude & dolis ad se pertraxerant, repetere conati sunt, Pontifices Romani, Principes & Episcopos in Imperatores, odio ita inflamarunt, ut Germania, suis collisa viribus, & omnibus dignitatem suam amplius evendi, praesidiis orbata, in suorum civium cæde & sanguine natarit. Utque eo magis in territorium sui raperent Imperatores, neque alterum Petri gladium strin gere neglexerunt, sed fulmine anachematis tonantes, terrenis & cælestibus armis, eos defatigarunt, excommunicatis fidem non servandam, subditorum auribus, non solum insulurrarunt, sed etiam publicis decretis promulgarunt. Unde demum eo perventum est, ut cæperint, dispensationem omnium rerum suam facere, regiam dignitatem, uni audentam, alteri, ceu digniori offerre, nullaque tam nefaria inventa est in Regiam Majestatem impietas, quam non tentarunt; donec tandem Carolus quartus, immani ejus libidini ita cessit, ut ea lege se consecrari passus sit, quod, scilicet, Italia
con-

continuo excederet, nec eam, absque mandato Romani Pontificis adiret
 (g) Aucti etiam subinde sunt, novis Imperatorum, Regum & Principum largitionibus, qui superstitione inducti, beneficiis in Romanam sedem conferendis, quandoque certasse quasi videntur: quorum nonnulli, regna sua illis tributaria fecerant, ut Anglus, qui ad annum Petri annuum solvendum, se demisit (h). Hæc & similia, pluribus persequi, forte jam non licet, utpote ad alia pergenti.

THES. XII.

Diximus in superioribus, Papam Rom: de duobus gladiis, ad latera Beati Petri appensis, insolentius, quam verius, gloriari, qui si tempore Petri, & Sanctorum Patrum, propter nimiam quietem, aliquam contraxerunt rubiginem, illa jam quotidiano usu detrita, & diligenter nitori restitutis gladiis, dum excussa est. Tam fideles enim, in hoc

(g) Abenelin: lib: 7. annal: (h) Ernest. pag. 473

hoc munere peragendo, potestate semel poriti, custodes egerant boni hi Patres, ut si parili opera invigilare voluerint saluti gregis, tantum abest, ut Christianus orbis, totus fere tenebrarum nebulis repletus, tam variis vitiis, summo cum animarum discrimine, difflueret, ut potius singulas temporum periodos, singulari virtutæ innocentia, distinxisset. Delineatis, itaque, sic rudi licet penicillo, Monarchiæ papalis, tam initio, quam progressu, ulteriori ejus tractationi nos committere animus est, quod facilimè, hac ratione fieri potest, si geminæ illi potentia, Politicæ, scilicet, & Ecclesiasticæ, quicquid supereft harum pægellarum impendamus. Et ne brevitas, cui, rerum nostrarum habitus, litare svaldet, hic vapulet, paucissimis illud (cum omnia versare nec licet, nec libet,) conficiendum, tantum ut ex modulo pedis, quantâ substantiæ mole sit Papa, judicemus. Et quamvis repugnet cum verbo Dei, ut homo sit simul Princeps Ecclesiasticus & Politicus, juxta illud:

Aula deceat Reges, Christi deceat ara ministros,
 Regnum cum Christo, non habet orbis idem.
 tamen, qvæ discreta Deus esse voluit, ea
 ille conjungit, & utrumque sibi vendi-
 cat, & qvidem tantam in civilibus sibi
 consuit potestatem, ut non, sicut alii
 Monarchæ, propria ditione & fundo
 contentus esse possit, sed insuper, quic-
 quid omnes Christiani Reges, imo ip-
 se Imperator, unquam habent, illa o-
 mnia sibi, tanquam legitimo rerum dis-
 peniatori, deberi contendit. Qua de re
 videri potest Fr. Alb. (i) Cum itaq; Im-
 perator, olim Romam accesserit, coro-
 nam accepturus, nisi vellet promittere,
 fæse, leges à Papa præscriptas, servaturū,
 non admittitebatur, nec licuit Romam
 temel introspicere, antequam summa se re-
 ligione constringeret, Romæ nihil quic-
 quā sibi esse dominii, nec diutius ibiman-
 surū, quam permitterit Papa; sub hisce tū
 cōditionib⁹, dabatur corona, juxta versi-
 culos, licet nō sine grano salis accipiēdos.
 Rex venit ante fores, jurās prius urbishonores,
 Post hōmo fit Papa, recipit, quo dante, coronam.

E

Ne-

(i) in Ann. Pap. fol. 95. & seq.

Nequè eo ipso, pestifera ejus superbia, saturari potuit, sed adhuc eidem, tanquam ab omni pudore derelicto, necesse habuit Imperator, depositis sceptro & corona, eqvū ducere, ut habeat Ceremoniale Rom.

(k) Et nisi probe sciret accommodare se fastui ejus, eadē fortè vices mansisset illū, quæ olim redditæ sunt imprudentiæ Imperatoris Friderici Barbarossæ, hic enim, cum Romæ esset, coronationē peturus, inter ipsa solennia, ascendentī in eqvum pontifici, stapedem, dextrâ tenendum, sinistrâ tenuit, ob quam rem, adeo exarsit Papa, ut coronationem illi denegaret, & quāvis Imperator sibi petiisset ignosci, quod ex errore hoc fecisset, stratoris quippe officio, nungā antea functus, pernegavit tamen, nisi nova solennitate instituta, quod moris esset, ab Imperatore præstaretur (l). Imo, quando instar Dei terrestris, Romæ, vel eqvo, vel lectica, multo apparatu preciosissima, ab omnibus adorandū circūfertur hoc monstrum, quicunq̄ illi tum sit obviam, nisi veloci fuga inde se eripiat, necesse habet, aut ad mandatū Helvetiorū, latē medium Papam stipantium, populumque, ad ho-

norem illi exhibendum, hac voce; *Abasso*
Abasso, hortantium, flexis genibus, pop-
litibus se excipere, aut indigno modo
illorum hastis multari. De Senatu
Cardinali & aliis collegiis Romanis, vi-
de Franciscum Albanum, (m) & alios,
nam in hisce enumerandis, non est quod
diutius occupemur, cum horum, si ad
monumenta scriptorum eatur, amplissi-
ma cuivis esse possit copia, præsertim,
ubi brevitatis limites nos dudum trans-
gressos veremur, ideoque transitus no-
bis fiat, veluti jam jam ad finem festi-
nantibus, ad alia, & qvidem brevissimis.

THES. XIII.

Sed quemadmodum, ad Civitatem be-
nè Constituendam, & tranquillam in
ea vitam vivendum, per plurima, una-
nimi omnium Politicorum consensu, sunt
requisita, quæ ubi inveniuntur, felicem,
ubi vero desiderantur, infelicem & ti-
more plenū spondebunt Reipublicæ sta-
tum, ita etiam, non minima horum, habet
Monarchia Papalis. In primis, vero, hoc
sciendū, quod alicuj⁹ Imperantis potentia
(m) in anal. Pap. 455 & seq.

& majestas, non tam finis amplitudine metienda, quam aliis commoditatibus, cum primis vero juribus & summis prærogativis terminanda; ubi vero hæc duo blando unionis fœdere dexteras porrigunt, eo potentior rerū sors constipatur. Qvod autem terminos Imperii Papalis attinet, ingentia satis terrarū spatia, suo amplexu cingūt; subest enim Pontifici Romano, Roma, cum omnibus regionibus, eam undiq; claudentibus, a finibus Neapolitani Regni (quamvis & in illud eatenus se extendit dominium Pontificum, quatenus Rex Hispaniæ, in signū recognitionis, illis exinde tributum, immo & Eqvum generosum album, quod annis solvere teneatur) usq; ad Hetruriā excurrentibus. Deinde habet Marchiam Anconitanam, Umbriam, Romaniolam seu Exarchatum Ravennæ, Ducatum Urbinati, Ducatum Beneventanum in Aprutio, Bononiam, Comitatum Venesinum, cum urbe Avenione in Gallia, quæ mihi satis est nominasse; Te autem B.L. pro ea, quæ in te est, humanitate, rogatum eo, ut
de

de hisce & aliis ditionibus amplissimis,
quæ in hunc thronum, præ plurimis aliis
Rebp. prono qvasi alveo confluxisse vi-
dentur, consulere velis alios; & forsan
sufficere tibi potest læpi⁹ nominat⁹ Fran-
ciscus Albanus, qui totus fere, incredibilis
eius potentia expositione abundat.

THES. XIV.

Traditis sic, licet brevissimè & simpli-
citer (tantum ut ansa fieri possit B. L.
ulterius hoc idem inquirendi apud alios)
iis, quæ ad falso sibi vindicatā Papæ Emi-
nētiā, tam in genere, quam in specie ci-
vilem, ostendendam, pertinere videntur;
restat jā ut verbū tantū idq; clasulæ loco
addam de impia ejus arrogantia in spiri-
tualib⁹: cumq; aliis infinitis ej⁹ rei docu-
mentis nunc supersedere anim⁹ est, in me-
dium saltem producam aliquot nomi-
na, qvib⁹ deinde facilis fieri potest conje-
ctura, qvantus vir, sit Papa. Primo, itaq;
vult salutari Vicarius Christi, absolutum
habens dominis, in hisce terris pro libi-
dine grassandi. Deinde Sanctissimus Pater
& Sponsus audire cupit Ecclesiæ, imo
Pa-

Pater Patrum, caput Ecclesiæ, Pastor
 ovus Dominici, Rector domus Dei, Pa-
 ter & doctor omnium Christianorum,
 summus sacerdos & Pontifex, ponens o-
 nera importabilia in humeros hominū;
 qui quoq; omnib; gravis & pene intole-
 rabilis ita debacchatur, quasi ad Ecclesiā
 DEI flagellandū, egressus sit satan. Nam
 in Papatu, judicium & potestas in spiri-
 tualibus, nihil aliud, quā publica merces:
 quæstum omnem reputant pietatem, ju-
 stificant pro muneribus impiū, peccata
 populi comedunt, afflictas gravant con-
 scientias inutilibus bonis operib;, argen-
 to & auro mensas ornāt, exultat in rebus
 pessimis, & quid non, nescio? unde recte
 quidam; de exstingibili eorundem fa-
 stui conjuncta avaritia:

*Curia vult marcas, bursas exhauste & arcas,
 Si burse parcas, fuge Papas & Patriarchas.
 Si dederis marcas, & eis impleveris arcas,
 Culpa solveris, quicunque ligatus eris.
 Inuis quis? tu quis? ego sum. Quid queris?
 ut inerem.*

*Fers aliquid? nō: sta foris. Fero, quod satis, intra.
 SOLI DEO GLORIA!*